СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 81. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 8 квітня 1933. VOL. XLI. No. 81. Jersey City, N. J., Saturday, April 8, 1933. THREE CENTS.

ВЗЯЛИСЯ ДО БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО ПАВІЛЬОНУ В ШІКАҐО

ШІКАҐО. — Редакція „Свободи" одержала від Виставового Комітету отсю телеґраму:

„Будова Українського Павільону вирішена. Павільон буде готовий 20 травня. Вже підписано контракт з Дирекцією Шікаґовської Вистави. Місце на Павільон одержано в найкращім положенню, біля стейтових і хліборобських будівель і біля головного шляху. — Д-р М. Сімінович".

ЛІПШЕ ПИВО В 19 СТЕЙТАХ.

ВАШИНҐТОН. — По півночі з четверга на пятницю розвожено 3.2% пиво у 19 стейтах. В інших стейтах справа з пивом проволічеться і буде вирішена в часі від 13 квітня до 1 липня.

НЮ ЙОРК РОЗЧАРОВАНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Броварники, зорґанізовані в „Бруверс Асосіейшен", додержали слова й не доставили пива ресторанам і спікізам у ночі з 6 на 7 квітня. Сталося це тому, що не хотіли допустити до пиятики. Коли де продавали пиво, то було воно старого бутлеґерського виробу.

РУЗВЕЛТОВИ ВЖЕ ДОСТАВИЛИ ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт був одним з перших, котрому доставлено 3.2% пиво. Зараз по північ з четверга на пятницю доставлено до Білого Дому 24 фляшок нового ясного й чорного пива, з бровару „Абнер Дрорі Брувері".

СЕНАТ ЗА ЗМЕНШЕННЯ ДНІВ І ГОДИН ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті перейшов 53 голосами проти 30 законопроєкт про заведення 30-годинного тижня праці. Сенатор Робінсон, провідник демократів, хотів змодифікувати той проєкт, пропонуючи заведення 36-годинного тижня праці. Але його внесення перепало. Той законопроєкт мав би бути введений у життя на протяг двох років. Не відносивсяб він до робітників у молочарстві й хліборобстві.

Не знати тільки, як поставляться до нього палата послів і президент Рузвелт.

ЗАПРОШУЄ ПРЕДСТАВНИКІВ ДЕРЖАВ НА НАРАДИ.

ВАШИНҐТОН. — Вже є певним, що анґлійський премієр Мек Донелд приїде до Вашинґтону, щоб обговорити з президентом „практичні" економічні справи, як теж проблєму світового роззброєння.

Президент Рузвелт заявив, що такі самі запрошення вишле теж до Франції, а потім до Італії, Німеччини і Японії, бо хоче переговорити тісами справи і з представниками тих держав.

ОБЛЕКШУЄ ОБЖАЛОВАНИХ МУРИНІВ.

ДІКЕЙТОР (Алабама). — Місс Рубі Бейтс викликала велику сензацію своїми зізнаннями, які зложила підчас розправи над 9 молодими Муринами, обжалованими за знасилування двох білих жінок. Місс Бейтс була одною з тих заатакованих жінок. Так вона зізнала на попередній розправі, коли то обжалованих засуджено на смерть.

Тепер місс Бейтс відкликала попередні зізнання і заперечила тому, що зізнала місіс Прайс, котра подала під присягою, що її заатакували 6 муринських хлопців. Місс Бейтс подала, що це неправда, та що місіс Прайс намовила її так зізнавати, щоби їх не покарано тюрмою за неморальне поведення. Вона теж розповіла, як вона і місіс Прайс волочилися з двома гобами (бурлаками). І призналася, що була в Ню Йорку і бачила пастора д-ра Гери Фосдика, котрий вплинув на неї, щоби вона зізнала правду.

НАЦІ НЕ ОПАНУЮТЬ ЦЕРКВИ, КАЖЕ ПАСТОР КНУБЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Фредерік Кнубель, президант „Юнайтед Лютеран Чорч оф Амеріка", твердить, що Гітлер не зможе заволодіти лютеранською церквою. Він подав, що в Німеччині істнує орґанізація „Німецькі Христіяни", яка хоче збудувати в Німеччині одну сильну національну церкву. Але це неможливо осягнути, каже д-р Кнубель, бо католицька Баварія на це не згодиться. В Німеччині є широкий рух, щоби створити державну церкву, зробити церкву додатком держави й ужити її на скріплення націоналістичного духа. Але до цього, на думку Кнубеля, не прийде, бо таке відношення держави до церкви пахне середньовічними поняттями. Але як би воно не було в Німеччині, це не матиме впливу на орґанізацію лютеранської церкви в Америці.

ГЕРИМЕНА ОБЖАЛОВАНО.

НЮ ЙОРК. — Джозеф Геримен, бувший президент „Геримен Нешенел Бенк", буде відповідати перед судом за зловживання чужими банковими контами на суму $1,713,225. Оборонець Геримена твердить, що обжалований є смертельно хорий та що втратив увесь свій маєток, бажаючи припинити крах банку.

ЗБІРКА НА СВІТОВУ ВИСТАВУ ПРОДОВЖЕНА ДО 10-го КВІТНЯ 1933.

ДОКІНЧУЙМО ВЕЛИКЕ ДІЛО Й ПЕРЕСИЛАЙМО НЕГАЙНО ЖЕРТВИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО ПАВІЛЬОНУ, ВЛАШТУВАННЯ ВИСТАВИ І УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВИСТАВОВОЇ КОРПОРАЦІЇ:

UKRAINIAN CHICAGO WORLDS FAIR EXHIBIT

9300 COTTAGE GROVE AVENUE, CHICAGO, ILL.

ДИРЕКТОР ШКОЛИ ГРОЗИТЬ КАРНОЮ ЕКСПЕДИЦІЄЮ.

Коли почався плебісцит за польську школу, громадяни села Підлужа, станиславівського повіту, довідалися, що вчителі обіцюють дітям у школі цукорки й по 50 грошів за підпис батьків на декляраціях. Директор школи Міхал Цецінський почувся ображеним і завізвав громадянина Бурачка Олексу на суд до громадського уряду. Тут заховувався пан директор визиваючо, сидів цілий час у шапці, заперечив, щоби він виманював підписи й заявив: „Українським дітям писки не повикривлюються, якщо будуть говорити „Отче наш" по польськи. Серед таких то обставин приходиться боротись за українську школу.

СТШЕЛЬЦИ І ВЧИТЕЛЬКА ПРИ РОБОТІ.

Дня 5. лютого ц. р. відбулися в Старім Селі, дрогобицького повіту, установчі Загальні Збори Кружка „Р. Ш.", на яких головою кружка вибрано о. дек. Іванусіва. Між громадянами велике зацікавлення орґанізаційним життям. Одначе місцеві „Стшельци" за всяку ціну хотять відстрашити від якоїнебудь орґанізації та праці взагалі і роблять громадянам, а головно п. Перхуновичи Михайлови, в якого хаті міститься читальня „Просвіти" і Кружок „Р. Ш.", ріжні пакости, як прим. усякі річи, які лише знаходяться на подвірю, вкидають до керниці і т. п. Слід ще згадати, що є в селі „ревна педагоґічна сила", учителька Марія Скfroнська. Вона то, як тільки довідалася, що робиться заходи в ціли заснування Кружка „Рідної Школи", почала виганяти українські діти зі школи, бо — каже — вони хотять своєї школи, тож буде більше місць для польських дітей. Українські діти в клясі тримає осібно, бо „то сон руске дзеці". Приневолює діти молитися по польськи, а коли ці не хотять, бє їх. Та діти не даються зломати і вперто моляться по українськи. Тоді вчителька виходить з кляси.

ЗНЕСІННЯ МАЄ СЕНЗАЦІЮ.

Мешканці Знесіння (передмістя Львова) мали оноді неабияку сензацію: робітник, який працював у теслі М. Шварца, рубаючи дрова, натрапив на поліно, в середині якого був випалений великий чорний хрест.

Це „чудо" блискавкою облетіло ціле Знесіння; коло дому теслі громадилися товпи людей. На місце прибула поліція, яка взяла оба куски поліна на комісаріят. І виявилося, що хтось перед літами випалив був вогнем на дереві знак хреста. Дерево росло, ріст і хрест, а кора його цілковито закрила, так, що щойно при рубанню відкрито хрест.

КАРАТИМУТЬ УЖЕ І ЗА КОЛЯДУВАННЯ?

Як кожного року, так і цього року любачівський мужеський хор пішов колядувати на Рідну Школу. Під вікном одного мешканця Любачева хор співав коляду, де приходять слова „даруй літа щасливії нашій славній Україні". Однак хтось з переходячих (напевно Поляків) не зрозумів добре, а почувши слово „Україна", доніс до поліції в Любачеві, що хор замісць колядувати співав гимн „Ще не вмерла Україна". Поліція по переслуханні одного члена хору, який збирав рівночасно на лісту в хосен Рідної Школи, донесла до староства, а тепер веде в тій справі слідство проти того збірщика. Чи староство буде вже карати і за колядування?

БІЙКА В УНІВЕРСИТЕТІ В ПОЗНАНІ.

В Познані студенти, члени Леґіону Молодих, побилися зі студентами-членами Обозу Велькей Польскі. Студенти з Леґіону Молодих хотіли брати участь у викладах і на тому тлі повстала бійка. Внаслідок цього ректор відкликав виклади.

У Варшаві університет замкнений і виклади відкликані.

Ректор краківського університету, проф. Кутшеба, закликав до себе делеґатів академічної молоді та просив їх заховуватися спокійно, щоби можна було знову розпочати правильну науку.

Проф. Уейський, ректор варшавського університету, уступив зі свого становища.

СТРАЙК 1,000 ШЕВЦІВ.

У Вильні застрайкували шевці, домагаючися вищих цін за роботу, бо з дотеперішних не можуть вижити. На зборах, які проголосили страйк, кілька шевців умліли з голоду. До страйку приступили коло 1,000 осіб.

РАДЯНСЬКА ПОЛЯРНА ЕКСПЕДИЦІЯ ЗАГИНУЛА.

Радянська полярна експедиція, яка виїхала ще при кінці лютого ц. р. до Нової Землі, щоби причалити до Рога Бажань, згинула без сліду. З експедицією поїхали радянський адміністратор Нової Землі, Єрмолов, проф. Велькер і механік Петерсен. Експедиція забрала харчів на два тижні. На пошукування виїхала ратункова експедиція.

НОЖЕМ У СЕРЦЕ.

На Михайла Рудколина в Шабельні, пов. Рава Руська, напав якийсь чоловік, коли той вийшов у ночі на своє подвіря, і пробив його ножем у серце. Рудколин упав трупом на місці, а душогуб утік. Поліція арештувала одного чоловіка, що мав кров на куртці. Вбивство стоїть у звязку мабуть з особистим злодійським порахунком.

СЕЛО ВШАНОВУЄ ВЕЛИКИХ ЛЮДЕЙ.

На пленарному засіданні громадської ради в Поручині (Бережанщина) 26. лютого на внесок радного громади, Бойчака, однозгідно ухвалено назвати головні вулиці в селі іменами гетьмана І. Мазепи, Т. Шевченка, І. Франка й Б. Лепкого. Замовлено вже відповідні таблиці з написами.

ВИКРИЛИ КОМУНІСТИЧНУ ЦЕНТРАЛЮ.

Поліція в Будапешті викрила осередок комуністичної пропаґанди на Мадярщині в редакції „Таршадмісемлє" в домі, відки вийшла перша відозва Белі Куна. Поліція ввійшла саме, як відбувалося засідання, та арештувала комуністичний штаб, 24 особи, в цьому 5 жінок. Провідником арештованих є відомий комуніст, професор Мадяр.

ЗА КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ.

Військовий суд у Перемишлі займався справою сімох вояків з 2 п. п. в Сандомирі, яким закинено шпигунство, комуністичну аґітацію й намовлювання до непослуху супроти старшин. Головного обвинуваченого, Мечислава Довжанта, засуджено на 8 років вязниці, інших на менші кари, одного увільнено, а одного передано судови в Кельцях.

НЕЩАСНЕ КОХАННЯ.

Донька власника тартаку в Солотвині, пов. Богородчани, залюбилася в гарному Гуцулі Василю Янчуку з Росільної; що був занятий у підприємстві її батька. Надармо родичі, жиди, намовляли її, щоби вибила собі з голови те кохання. Ґеня заявляла вперто, що вихреститься і вийде замуж за Василя. Як задумала, так і зробила. Тоді родичі виреклися її й одночасно Василь стратив заробіток у тартаку. Обоє знайшлися в крайній нужді. Колиж Ґеня мала стати матірю, звернулася до родичів за допомогою, однак вони не хотіли з нею навіть говорити. Це так поділало на нещасну жінку, що повісилася на дереві в городі своїх родичів.

„ҐОРҐОНОВА" ОБРАЗОЮ.

Перед львівським судом станула жінка, яку друга жінка заскаржила за образу чести. Назвала її „Ґорґоновою". Суддя Добровольський признав цю лайку образою й засудив заскаржену жінку на 7 днів арешту.

ЗДИЧІННЯ.

Звірський злочин доконано в Кунині, пов. Жовква. Невислідженний душогуб задушив 17-літню Теодору Жултовську і кинув до ріки. Трупа добули селяни.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ

ПОЛЯКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ НІМЦІВ У ГОРІШНЬОМУ ШЛЕСЬКУ.

Німецький посол у Варшаві домагається покарання винуватих у переслідуваннях.

БЕРЛІН (Німеччина). — З Горішнього Шлеську приходять відомости, що там Поляки ведуть систематичний терор проти Німців. Вже кілька днів німецькі ґазети конфіскують і нищать, німецькі крамниці бойкотують, ґрупи розбештаної польської молоді нападають на окремих Німців і бють їх та глумляться над ними в ріжний спосіб.

Начальник німецького району, що граничить з Горішним Шлеськом, повідомив німецький уряд, що знущання Поляків над Німцями в Польщі вже доходить до неможливих ексцесів і розмірів. Німецький уряд наказав свому послови у Варшаві запротестувати проти переслідувань Німців у Польщі. Коли протест не поможе й переслідування не припиняться, тоді уряд буде змушений передати справу польського терору над німецькими меншинами Лізі Націй.

ПРОТЕСТ ЗРОБЛЕНО В ГОСТРІЙ ФОРМІ.

ВАРШАВА (Польща). — Німецький посол, фон Мольтке, заявив рішучий і гострий протест проти переслідування Німців у Шлеську, а також проти польського бойкоту німецького краму та фабрикатів. Разом з тим він рішучо протестував проти антигітлєрівської пропаґанди, яку ведуть польські ґазети, а зокрема напів офіційна пресова аґенція, Іскра, що закликає Жидів бойкотувати німецький крам.

В міністерстві справ закордонних заявили, що польський уряд не може контролювати ґазет і забороняти їм висловлювати свою опінію про події в Німеччині. Таксамо уряд не буде втручатись у справу бойкоту, бо це діло приватної ініціятиви й приватних осіб. Масове звільнювання Поляків у Німеччині з ріжних робіт та посад приведе до того, що в Польщі будуть звільнені з робіт усі Німці, інжиніри та робітники в ріжних підприємствах.

ГІТЛЄРІВЦІ ВСЕ БІЛЬШЕ ПРИБИРАЮТЬ НІМЕЧЧИНУ ДО РУК.

БЕРЛІН (Німеччина). — Після захоплення адміністративної влади в руки гітлєрівців, другим їх кроком було обсадити всі провінціяльні й льокальні уряди своїми відпоручниками. Тепер це переведено в життя. Отже вся державна та адміністративна влада знайшлася в руках гітлєрівців.

Тепер гітлєрівці беруться до церкви й до торгу та промисловости. Вони стараються тепер поставити й там на керуючих становищах своїх людей. Щодо лютеранської церкви, то вони вже поробили певні кроки. Таксамо й у раді економіки та народнього господарства, якій підлягає все економічно-фінансове життя цілої Німеччини, гітлєрівці вже захопили провід у свої руки.

ГІТЛЄР ВИПРАВДУЄ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЖИДІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Перед німецькою медичною федерацією Гітлєр виголосив довшу промову про поліпшення німецької раси. Він, між іншим, у своїй промові заявив, що цілковито годиться з тим, що всебічний провід у життю німецького народу повинні мати самі Німці. Тому переслідування чужих національностей у Німеччині, на думку Гітлєра, цілком оправдане.

Він також підніс те, що не Америці здіймати галас зприводу переслідування чужинців у Німеччині. Адже сама Америка замкнула цілковито еміґрацію до себе і навіть не допустить до себе „переслідуваних" у Німеччині Жидів. Адже ніхто не протестує проти того, що, наприклад, закони Злучених Держав направлені проти жовтої раси. В самих Злучених Державах питання расовости також часами стоїть гостро.

ПРОТИ ПОЧВІРНОГО СОЮЗА.

ПАРИЖ (Франція). — Палата послів заявила вотум довіря урядови в справі його закордонної політики. Голосування вотуму довіря прийшло підчас дебат над заявою премієра міністра в справі предложень Мусолінія створити новий почвірний союз з Італії, Франції, Анґлії та Німеччини, а разом з тим перевести ревізію мирових договорів.

Премієр міністрів заявив, що політика Франції буде направлена до загального порозуміння всіх держав, а про ревізію договорів можна говорити лише в межах, які допускає Ліґа Націй при відповідних умовах. Після того палата послів небувало великим числом голосів ріжних партій одобрила таку політику уряду.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА Й СОЮЗ НАЦІЙ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Недавно появився друком, як осібний документ в анґлійській мові, текст британської петиції до Ліґи Націй у справі переслідування Українців у Польщі, а також уся кореспонденція, що з нею звязана. Анґлійська преса з тої нагоди подає свої коментарі й закидає Лізі Націй легковаження справи національних меншин, що видно на українському прикладі. — (Укрбюро).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУД НАД МУРИНАМИ

В стейті Алабама, в місті Дікейтор, розпочалася розправа проти 9 Муринів, обжалованих за знасилування двох білих жінок, Це вже друга карна розправа. В попередній розправі засуджено на смерть 8 обжалованих, але цей присуд знесено й заряджено нову розправу.

В яких обставинах доводиться судити тих Муринів, видно найкраще по тій заяві, яку проголосив суддя Джеймс Гортон, котрий заповів, що не допустить до того, щоб обжаловані Мурини були злінчовані. Сам суддя стверджує, що знає про те, що в місті, де відбувається розправа, орґанізується ватага, котра хоче напасти на тюрму, в якій знаходяться обжаловані Мурини, і там їх злінчувати. Суддя Гортон подав, що був змушений скріпити охорону тюрми і дати приказ стріляти без вагання на всіх тих, що намагалися би вдертись до тюрми.

Оті погрози з боку юрби дійшли до судді в тім дні, коли лікарський знавець почав піддавати в сумнів зізнання одної з білих жінок, котра зізнала під присягою, що її заатакували 6 муринських хлопців.

Оборона обжалованих має важкий оріх до згризення. Бо має не тільки збирати матеріяли, щоб оборонити обжалованих, але мусить теж стерегтися перед юрбою, яка домагається, щоб оборонець обжалованих покинув місто.

Крім того до Дікейтор наїхала безліч комуністичних аґітаторів, котрі хочуть використати ту розправу для комуністичної аґітації. Розвели вони її вже на самім початку розправи, коли оборона видвиґнула справу недопущення Муринів до лави присяжних суддів. Оборона доказувала, що між Муринами є адвокати, лікарі, провідники і бизнесмени, але ні одного з них не втягнено на лісту присяжних суддів. Та така поведінка є загальним явищем на Полудні. Проти цього протестує ціла поступова Америка. А тепер є найменше вказаним братися за ту справу комуністам, коли рішається доля вже раз засуджених на смерть Муринів. Бо про ту долю рішатимуть судді, котрих найбільше вражає те, що комуністи беруть собі ту розправу за терен для комуністичної пропаґанди. Тому теж оборона обжалованих напятнувала комуністичні демонстрації. Отже приходиться боронити Муринів перед тими, які їх хочуть злінчувати і перед — червоними оборонцями.

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧІННЯ ШІКАҐОВСЬКОЇ ВИСТАВИ

Крім культурного значіння Світова Вистава в Шікаґо буде мати теж господарські цілі. Багато держав і приватних підприємств тільки тому витрачують на виставу великі суми, щоб використати її для „бизнесу". Наприклад, чехословацька република не так то дуже зацікавлена в тому, щоб писуватись у Шікаґо своїм духовим дорібком, але зате ладиться виставляти там своє пивоварство, скляну й текстильну індустрію. Багато американсхких промислових компаній збудували на виставі дорогі павільони виключно для пропаґанди своїх виробів. Правда, ця пропоґанда на виставі не буде вестись просто купецьким способом, а більш по культурному. Ось одна автомобілева компанія ладиться влаштувати в своїм павільоні цілу продукцію автомобіля, щоб глядач міг бачити, як перед його очима з сирівця виходить готова машина. На око, ніби лекція з новітньої техніки, а за нею захований „бизнес".

Українці ставлять на виставі на першому місці культурну пропаґанду, навіть колиб вона не принесла ніякого господарського здобутку. Та ми певні, що вистава може і повинна виконати теж важне економічне завдання, на яке числять ті краєві господарські установи, що візьмуть у ній участь. Які можуть бути економічні користи з українського відділу на виставі?

Перше всього треба згадати, що на виставі буде окремий економічний відділ, що присвячений буде спеціяльно цілям економічної пропаґанди. Завданням його буде дати глядачеви вірні інформації про значіння України для світового господарства. Цей відділ з цікавістю готові оглядати не тільки вчені економісти, але таксамо представники промислових підприємств. З нього вони довідаються, які сировці може постачати Україна, чим важна може бути Україна як продуцент і як консумент, і т. і.

Практичне, „бизнесове" значіння може мати шікаґовська вистава в першу чергу для краєвих кооператив, які виставлять там свої вироби. Особливо вона важна для мистецьких спілок, які займаються виробами предметів українського народнього мистецтва, як вишивки, килими, деревляні, гончарські вироби, тощо.

Сама вистава буде потребувати значної скількости їх виробів. Вироби, що мають бути виставлені в відділі народнього мистецтва, у великій частині вже замовлені й знаходяться в роботі. Від двох місяців сотки рук сільських вишивальниць приготовляють експонати на виставу, замовлені у львівській кооперативі „Українське Народне Мистецтво". Таксамо замовлені вже на виставу в відповідних кооперативах килими, деревляні й гончарські вироби. Зарібок, який дасть нашим людям кожний доляр, висланий звідси на виріб експонатів, це велика поміч для краю й перша користь з вистави.

Виставлені вироби наших кооператив оглядати будуть на виставі численні представники торговельних підприємств, які тільки те роблять, що шукають по таких виставах нового краму, що мав би добрий збут. Від виставового комітету заінтересовані відвідувачі будуть мати змогу дістати всі ближчі інформації про те, хто такі предмети продукує, які ціни, умови доставки. За пів року між відвідувачами знайдеться певно багато таких, що зацікавляться експонатами як товаром для продажі. Тим чином наші кооперативи матимуть нагоду навязати з ними звязки і дістати збут за кордоном. Тому, що вистава світова і публика на ній буде інтернаціональна, кооперативам відкривається нагода знайти собі ринок збуту по цілому світі.

Колиб через виставу нашим спілкам у краю вдалося проломити шлях для своїх виробів за кордоном, це булаб користь величезного значіння. Вона виплатилаб стократ кошти, витрачені на будову Українського Павільону. Наші мистецькі вироби йшли дотепер за кордон через чужі руки й появлялися в продажі звичайно як польські й російські вироби. Через виставу наші спілки можуть знайти собі безпосередньо збут за кордоном і наші вироби підуть нарешті в світ під своїм правдивим імснем.

Додати треба, що крім предметів, які будуть тільки виставлені, в українському павільоні будуть ще вироби народнього мистецтва, призначені на продаж. Багато відвідувачів вистави схочуть взяти з собою на памятку вишивку чи іншу памятку, і ці річи будуть продаватися. Збут їх піде теж на користь нашим кооперативам.

Краєві кооперативи зрозуміли значіння, яке може мати для них шікаґовська вистава, й привязують до неї великі надії. В комітеті, що заснувався у Львові для піддержки виставової акції, головне місце займають кооперативні спілки й властне їм може помогти вистава знайти нові шляхи для розвитку. Від нашої еміґрації за океаном залежить, щоби ця рідка нагода для наших спілок не пропала. Кожний цент, виданий на влаштування українського відділу на виставі, крім пропаґанди української справи причиниться теж до розвитку нашої економічної орґанізації в краю.

Виставовий Комітет.

СКОРОПАДСЬКОМУ І В АНҐЛІЇ НЕ ВЕЗЕ!

(УП) Як довідуємося з достовірних жерел у товариських кругах в Анґлії виник один невеличкий скандал, який, на жаль, має відношення й до української справи, наскільки так можна назвати особисту акцію ексгетьмана Скоропадського з Ванзе.

Не дуже давно засновано було в Анґлії якесь анґлійсько-українське товариство, на чолі якого стояв редактор „Гвайтгол Ґазет", п. Ґреґорі. В тій ґазетці поміщував довший час свої статті на гетьманські теми журналіст п. Коростовець, теперішній редактор гетьманського орґану „Інвестіґейтор". Тепер це товариство розвязано, а його голова опинився за кратами за якісь не зовсім то політичні справи. Та цього, що голова й провідник гетьманського товариства опинився за кратами, ще не досить. На початку цього місяця подано було в анґлійському парляменті запит міністрови внутрішніх справ у цій справі. Це був зручний натяк на політичну діяльність цього неполітичного пана в гетьманському руху в Анґлії. Міністер відповів, що йому справи п. Ґреґорія були давно відомі, але досі не було ніяких підстав, щоб у цю справу вмішалась поліція. Аж тепер знайшлись підстави.

Справа сама по собі, яких багато, але для нас вона важніша, бо з нею звязане й українське імя в звязку з акцією п. Скоропадського. Акція спиралась на голову товариства, п. Ґреґорі, а всюди думають, що який голова, таке й те примітивне товариство, така сама й акція. Анґлійському урядови відомий був п. Ґреґорі, а в звязку з тим і його політична акція для п. Скоропадського. З приводу тієї акції багато писалося в краєвій та еміґраційній пресі, як прим., що ексгетьман обідає з анґлійським королем, а тимчасом показалося, з ким він обідає. Бо трудно припустити, щоб анґлійський король обідав з людьми, яких репрезентують люди типу п. Ґреґорія. Це в Анґлії не водиться. Не можна припускати, що й п. Коростовець, експонент п. Скоропадського в Лондоні, не знав тих річей, бож як журналіст він мусів їх знати, а як Українець (!) повинен ув давно звинути цю лавочку і не плямити нею імени українського.

Українська преса не має змоги слідкувати за всіми тайними ходами акції ексгетьмана. Вони з часом самі вилазять на верх. Час працює не для нього, а може й ще дещо цікавого вийде на верх. Одним словом: не повезло!

ЗПРИВОДУ РІШЕННЯ РАДИ АМБАСАДОРІВ З 15 БЕРЕЗНЯ 1923 РОКУ

Українська парляментарна Репрезентація в польських законодатних установах, як умандатована представниця Українського народу в межах Польщі, приняла на свому надзвичайному засіданню дня 15 березня 1933 р. слідуючу ухвалу:

В нинішньому дні минає 10 літ від того часу, коли Конференція Ради Амбасадорів вирішила теперішні східні границі Польщі, та прилучила до польської держави західньо-українські землі.

Українська парляментарна репрезентація стверджує, що це рішення запало проти волі українського народу, й без співучасти його представників. Стоїть воно в різкій суперечности з непередавненим правом української нації до власної державности на всіх українських землях, та з правом на самовизначення народів українською нацією виконаним — правом, яке мало лягти в основу перестрою Европи й яке всім народам запевнювали союзні держави в часі світової війни й підчас мирової конференції.

Суверенність польської держави над частиною українських земель, що творили Східню Галичину, визнана була Радою Амбасадорів під умовою надання цій країні територіяльної автономії.

Польща не лишень не виконала своїх міжнародніх зобовязань відносно Східньої Галичини, але що більше, відібрала українському народові й ці елементарні політичні права й свободи, які український нарід здобув собі ще перед світовою війною й розбудував у власній державі.

Уся політика польської держави йде в розріз з принятими через неї міжнародніми зобовязаннями, а законодатні власти польської держави й її виконуюча влада ідуть по лінії знищення українського життя, як окремої національної одиниці.

В глибокому переконанні, що всебічний розвиток всіх творчих сил нації є можливий лише у власній національній державі, українська парляментарна репрезентація закладає поновно прилюдний протест проти рішення Ради Амбасадорів з дня 15 березня 1923 р. і з приводу невиконання Польщею принятих нею в цьому міжнародньому акті зобовязань.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана члениця 120 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Ева Фечушак.

Е. Кайзерлінґ.

САЛДАТКА ХРИСТЯ

(4)

Христина зупинилася й глянула на нього: так, знову була в місті, якжеж би інакше.

— Нині приємно у лісі.

— Так.

Підлісничий розсміявся. Глянув на Христину та замовк. Вона мовчала й ждала. Вкінці він поклав руку на її рамени й озвався:

— Ти зі мною, я з тобою. Ходи.

— Що знову!? — сказала Христина.

Пробувала говорити непривітно, жартівливо, як дівчата розмовляють із хлопцями, та заговорила якось тихо й нерішучо. Позволила теж спровадити себе з дороги в ліс. Коли вже під деревами підлісничий горячою рукою погладив її по лиці та грудях, знала вже, що зробить те, що схоче.

Вже дніло. Тетервак кричав, як Христя доходила до села. „То так — думала собі — коли стрінешся з хлопцем у лісі, то й не може бути інакше. Що вдієш?"

Від того часу Христа частенько стрічала підлісничого, як верталася додому. Мати бурмотіла:

—Щож ти тепер вертаєшся так пізно?

— Процес — відповідає Христина. — Боже, такий процес не йде як із батога тріснув.

Спів дівчат і стукання хлопців до дівоцьких кімнат не трівожили вже Христі.

Підчас сінокосів Христя запримітила, що заваготіла. То страшне. Що робити? Йшла до кози, де її ніхто не бачив, і плакала з годину. Потім тихо верталась до роботи. Коли стрічала підлісничого, сердилася, сварилася. Та що воно помогло? Ходила мовчки, бліда, закусивши зуби. Робила тяжку літню роботу, була непривітна для матері, била козу при доєнню та ходила частіше, ніж досі, до міста в справі процесу. Коли процес не вдасться, то вона пропала. Тоді Тома вбє її й дитину. Дитину! Що можна знати? Така дитина родиться й може вмерти, заки Тома вернеться. Всеж таки мусіла думати про дитину, про колиску, про полотно на пеленки та як то буде, коли щось таке мале, мягке, тепле притулиться до неї та приложить устонька до її груди.

— Ах, дурниця. Дай Боже, щоби з тією дитиною не вдалося.

Як збирали бараболі, годі вже було не запримітити зміни в Христі. Йшла просто, здовж борозди та похилена збирала бараболі в запаску, коли нараз почула, як Варка каже:

— Христя приготовила дарунок для Томи. Буде радіти.

Жінки розсміялися, над цілим полем пронісся сміх. „Так мусіло бути" думала Христина. Коліна дрожали їй, бараболі із запаски розсипалися по землі. Випростувалася та глянула на жінки злющо, безсило, як звірина, що вже не може втекти. Потім похилилася знову над бороздою та мовчки збирала бараболі. Жарти не втихали. Коли Христина йшла полем, щоби висипати бараболі до воза, слова жінок пекли її наче удари батога:

— Де ти казала зробила той дарунок? У місті? Там дешево. Певно при цьому процесі? А може Тома прислав тобі почтою?

Христина мовчала. Виговоряться, пожартують собі, а потім буде тихо.

Прикро також було з матірю, яка нарікала та допікала цілими днями. Що то помогло? „Буде, що має бути — говорила собі Христина. — Життя нелегке". І була спокійна, мовчалива.

Зимою, коли Христя вийшла в ліс за хворостом, почалися в неї родільні болі. Жінки поклали її на сани та зі сміхом і криками завезли до села. Вродилася дівчинка. Отже дитина вже була й зовсім не гадала вмирати. Сильне сотворіння, з лискучими бронзовими очима на безжурнім личку. Люди в селі призвичаїлися до того, що Христя мала дитину.

Ніхто вже з того не жартував. То Христя мала тепер і крім процесу щось, задля чого варта було жити. Процес був, самособою, найважніший. Одначе така дитина, яку колишемо, яку годуємо, з котрою у теплі вечорі сидимо на порозі та співаємо: „Люлі люлі", така дитина потребує тебе все.

„Дорога Христю, — писав Тома — пишу до тебе, щоби ти знала, що мені недобре повелося. Я занедужав. Посилають мене тепер до дому. Приїжджаю на другий тиждень. Бувай здорова. Твій Тома".

Христина з трудом відчитала лист при вогні на комині.

— Що він пише? — спитала мати.

— Щож має писати — відповіла Христина. Сіла біля печі, бо зробилося їй трохи слабо.

— А здоровий? — допитувалася мати. Христина не відповіла й далі гляділа в огонь. — Чому не відповідаєш? Хочу спати.

— Вертається, — сказала Христина. Мати мусіла думати тесаме, бо сказала:

— Мусиш так поставити колиску, щоби не мав її все перед очима.

Так, то можна зробити. Хвилинку ще сиділи разом, потім зітхнули та встали, щоби пійти спати. Вже в ліжку мати спитала:

— А з процесом усе добре?

— Якжеж мало би бути?

— Ну, то бодай то добре.

(Конець буде).

ПОСТУП ЗБІРКИ НА УКРАЇНСЬКУ ВИСТАВУ В ШІКАҐО

Хоч, на жаль, з дуже великим запізненням, що творить тепер ріжні непотрібні перешкоди, то таки розбудилося нарешті ціле наше громадянство в Злучених Державах, Канаді й Південній Америці щодо вистави і зрозуміло вагу тої справи для цілого українського народу і його національних задач. Суспільність наша нарешті зрозуміла, що це значить мати свій власний павільон на Світовій Виставі.

У звязку з цим останніми часами почали живіше напливати фонди на руки Української Виставової Корпорації в Шікаґо. Пересічно пливе на разі яких 100 до 150 долярів денно. Декотрі місцеві Виставові Комітети розвинули дійсно енерґійну діяльність і, по малих містах, зібрали нераз по 500 і більше долярів, чого знову не можна сказати про деякі інші, які, навіть по більших осередках української людности, зібрали дуже незначні суми.

Дуже щирий відгук є з Канади. Також з великою радістю мусимо піднести, що само Товариство „Просвіта" в Буенос Айрес, Арґентина, зібрало й вислало на руки Корпорації в Шікаґо 1,154 пезос (около 80 амер. дол.), що на тамошні відносини становить досить таки поважну суму. Директори Товариства, панове М. Примак і Ф. Кузьмич, повідомляють, що колиб не страшна кріза, від якої терпить і українська еміґрація Арґентини, булиб вони зібрали на справу Вистави далеко більшу суму. Та всетаки своїх збірок не припинюють і збирають далі.

Багато жертв, датків і уділів напливає також і від окремих одиниць, які, не чекаючи на інших, посилають впрост до Корпорації по долярови, по два, чи скільки можуть, з чого складається поважна квота.

Як уже передше повідомлялося, імена всіх жертводавців будуть у своїм часі видруковані в окремій Памятковій Книзі з Вистави.

Українська Виставова Корпорація в Шікаґо наразі горячково працює над будівельними плянами і вже в цих днях сподівається приступити до урочистого заложення Українського Павільону.

Укр. Корп. Всесвітньої Вистави в Шікаґо:
Д-р М. Сімінович, гол.;
Ст. Куропась, секретар.

Золотий стандард.

Вона (розчарована): — Ах, ця обручка мідяна...

Він: А так, дорогенька! Я також покинув золотий стандард.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В четвер, 6. квітня 1933 р., помер **Семен Трисько,** член тов. Дністер, відділ 361 У. Н. Союза. Похорон відбудеться в суботу, 8. квітня, в годині 12-тій в полудне з дому жалоби під ч. 705 Іст 12-та вулиця, Ню Йорк. Обовязком кождого члена прибути на похорон і віддати останню прислугу покійному.

Вічна йому память!

М. Боднар, секретар.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 квітня, в годині 8-мій ввечір, в Роб. Домі, 66-68 Іст вул. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо справа дуже важна і тому кождий член має бути присутний. Також хто має кандидатів на членів тов. „Буковина" і до Укр. Нар. Союза, проситься привести з собою, бо тепер приймається членів без вступного. Тому обовязком [illegible] придбати [illegible] нових членів і подвоїти наші ряди. — М. [illegible] Паламарчук, [illegible]

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

5.

Члени від. 288 У. Н. Союза в Бетлегем, Па., на звичайнім мітінгу, 19. лютого 1933 р., бажають доброго успіху на Конвенції усім делєгатам. Члени відділів вибирають делєгатів на Конвенцію не на те, щоби принести тягар для членів, але на те, щоби принести якусь полекшу для всіх членів У. Н. Союза. Коли зроблять делєгати добро для членів, то буде добро для цілої організації, чого в дійсности теперішня реформа, ухвалена членами, вимагає.

Наш відділ, як і інші відділи, переголосували реформу. Та це ще не значить, що на тім покінчено. Теперішна Конвенція мусить нащепити то деревце, яке головний уряд посадив, щоби той новий овоч організації дав якнайбільше плоду для членів і організації.

Делєгати 18. Головної Конвенції мають велике завдання перед собою та мусять подумати, щоби в нашій організації завести якнайбільшу ощадність, що в дійсности практикується як у державній адміністрації, так і по всяких заводах і організаціях. Проєкти наші суть слідуючі:

1) Щоби платні як головного уряду так і в редакції обкроїти на 25 процентів.

2) До уряду вибрати двох пів секретарів, з платнею 150 долярів на місяць, а помічні сили знести цілком. На тім ми заощадимо пару сот долярів на рік і буде провадитися ліпше діловодство.

3) Щоби Конвенція ухвалила дивіденди, щоби в той спосіб позбутися конкурентів нашої організації, котрі тепер уже бігають поміж членами і представляють усякі асекураційні благодати, а тим способом наша організація може дістати нових членів, без котрих наша організація набудуче не може зростати в силу.

4) Щоби Конвенційний фонд знизити з 5 ц. на 3 ц., та щоби на будучу Конвенцію дієта делєгатів як і урядників виносила $6 денно.

5) Часопис „Свободу" знизити з 30 ц. на 25. місячно, і тим способом можна улекшити членам на фондах 7 центів на місяць.

6) Календар цілком знести, або щоби головна канцелярія зверталась до відділів, скільки календарів відділ жадає для членів. Примушування на календар відтягнає членів від У. Н. Союза.

7) Конвенція щоби відбувалася що чотири роки, бо коли буде продовжена, або знесена, то тим чином витвориться повна диктатура, й то без потреби.

8) Щоби всі делєгати як і урядники не забули щодо помочи рідному краеви і Світовій Виставі і зложили жертву від себе особисто, на примір одну денну дієту.

9) Щоби вибирати до уряду людей способних та трудящих, котрі би шанували статут організації.

19) Щодо вибору головних урядників, делєгати повинні уважати, щоби на головних урядників ставити кандидатів якнайбільше робітників (тільки не червоних), а не бизнесменів, докторів, адвокатів або попів. Бо робітник, коли зістане вибраний головним урядником, то він буде старатися виконувати свій уряд якнайліпше і після статута У. Н. Союза. А бизнесмена і т. д. ум спочиває в його власнім інтересі. А бути головним урядником вони уважають се за гонор, але на жаль, вони за гонор не роблять, але за добру платню (до цего проєкту наш відділ має факти з 1932 року).

11) Щодо платничих членських книжочок: Коли платнича книжочка зістане зужита, щоби член міг дістати другу книжочку безплатно.

Всім урядникам як і делегатам 18 Головної Конвенції бажаємо якнайліпшого успіху і розумного думання у нарадах, котрі би принесли якнайбільше користи, як членам, так і організації У. Н. Союза.

За уряд від. 288 У. Н. С.:
Теодор Данилюк, предс.;
Михайло Мушастий, касієр;
Іван Малицький, секретар;
Теодор Данилюк, делєгат.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖИТТЄВА СПРАВА.

(Кінець).

Серед наших невідрадних обставин ми всетаки можемо здобутися на те, на що нас стати і що від нас самих залежить. Ми мусимо власними силами поставити таку інституцію, котра вже самою природою своєї діяльности потрафилаб зеднати собі довіря нашого загалу і запевнити собі його постійну підпору. Такою інституцією повинно і **мусить бути українське пресове бюро**, котрого завданням було би повести енергійну, пляново, доцільну пропаганду української справи перед широким світом. Мали таку інституцію підчас війни інші, протеговані народи, що агітували за свою незалежність, то тим більше конечна є вона нам, котрих ніхто не протегує і для котрих війна ще не покінчилась! Вона продовжується під ріжними видами. Для нас остається одиноко можлива форма війни, а нею є безнастанна пропаганда.

Діяльність такого пресового бюра булаб присвячена власне таким справам нашого народа, які стоять у-звязку з промощенням шляху до створення Соборної Української Держави. Воно повелоб свою роботу з точки погляду українського загалу в Америці, виключаючи таким чином заздалегідь непотрібні тертя або й конфлікти із старокраєвими політичними чинниками — в Галичині, чи поза Галичиною. Навпаки, воно уде стреміти до того, щоби своєю роботою зеднати собі загальне одобрення, а навіть співпрацю з такими чинниками. Очевидно воно лишилоб собі вільну руку в своїй діяльности, бож воно постало з ініціятиви тутешньої іміграції й удержується виключно з фондів українського громадянства в Америці. Таке бюро малоб більшу свободу рухів, чого не можуть сказати про себе наші політичні групи в Европі. На такій основі юро було би в можности виручати старокраєві чинники в неодній пекучій справі — очевидно в порозумінню з ними.

Робота такого бюра стоялаб під контролею вибраної національної екзекутиви, котра мусілаб бути безумовно найвищим авторитетом як для нашого громадянства, так і для чужих чинників. Така екзекутива мусілаб мати цілком безпартійний, строго - національний характер, до котрої увійшлиб люди незломного характеру, солідности, ідейности і посвяти для добра справи. Тільки тоді така інституція буде мати право на існування і зможе повести свою акцію, коли у ній знайдуться одиниці, котрі є добре свідомі того, чого хотять і до чого стремлять — люди, з котрими можна і треба числитися. До роботи в такім бюрі булиб покликані люди, національно здисципліновані, з широким світоглядом, люди певні, працьовиті, що мусілиб посвятити навіть свою особисту карієру високому національному ідеалови — очевидно під тою умовою, що повстання такої інституції не булоб одночасно й кінцем її, а навпаки, булаб вона постійним, тревалим репрезентативним нашим тілом політичним.

Подрібний плян діяльности бюра обнимав би обміну телеграфічними вістями з чужими подібними бюрами та агенціями, по можности щоденну обслугу наших тутешних часописів оригінальними вістями від спеціяльних кореспондентів бюра в Европі. В той плян входив би контакт з чужою пресою, журналістами, членами конгресу у Вашингтоні, державними мужами, визначними одиницями публичної опінії в Америці та в Европі. Великим завданням такої інституції булоб паралізувати польську та російсько-большевицьку пропаганду (в пресі і по театрах), а таксамо пропаганду непокликаних, самозванчих одиниць чи груп, що своїми інформаціями баламутять урядові круги в Европі.

Як інституція, що стоїть на сторожі загально-національних інтересів, вона мусілаб удержуватись коштом усього нашого загалу в Америці. Беручи на увагу, що наше громадянство розуміє вагу існування такої інституції і є свідоме наслідків його діяльности, можна надіятися запевнення фондів, потрібних на удержання такого бюра — навіть у теперішних гірких і тяжких часах. А де є зрозуміння, там є також добра воля; де добра воля, там є і способи, як побороти трудноції.

Припустім, що десята частина нашої іміграції віднесеться до такої ідеї прихильно, то добровільне, але постійне самоопоадаткування одним доляром на рік принеслоб би поважну суму. Можна сподіватися, що і наші більші економічні організації не відмовилисяб прийти в поміч такому бюрови, визначаючи рік-річно квоту на його удержання. Крім того мусілиб повстати місцеві комітети у кождім стейті, де тільки живуть наші люди, котрих одиноким завданням булоб збирати місячні фонди. Кождий наплив фондів був би прилюдно оголошений у часописах. Мусів би бути виготовлений плян такої сітевої організації по цілій Америці та Канаді. На основі такого пляну повстали би стейтові комітети, котрі руководилиб місцевими комітетами. Такі стейтові комітети стоялиб у безпосередній звязку з екзекутивним комітетом у Ню Йорку у всіх справах, а в слушнім часі голови стейтових комітетів зїхалисяб на конвенцію для вибору постійного екзекутивного комітету на чотири роки.

Для підготування такої інституції та її початкової роботи уконституувався в Ню Йорку дня 17. березня ц. р. Український Тимчасовий Екзекутивний Комітет з людей, що є делєгатами від поважних товариств до Центрального Комітету Українських Національних Організацій у Ню Йорку. До нього ввійшли: **В. Вагнер**, голова; д-р **А. Борак**, містоголова; **Т. Ніньовський**, касієр; **Ст. Перестюківна**, рекордова секретарка; **І. Жовнір**, фінансовий секретар; **І. Гузар, А. Дубас, Е. Драгінда**, члени контрольної комісії.

Адреса голови:
W. Wagner,
27 Beaver St., New York, N. Y.

Адреса рек. секретарки:
Stefania Perestiuk,
306 E. 8 St., New York, N. Y.

Є це одиниці чесні і в народній роботі випробувані віддавна. Коли виринула думка заснувати таку превважну інституцію, вони не жалували ні часу, ні труду, сходились на наради, обмірковували отсю патріотичну справу з усіх боків і рішили спопуляризувати її між нашим загалом для одобрення і введення її в життя. Хтось мусів занятися започаткуванням такої конечної справи — навіть проти евентуальних закидів, що буцімто якісь одиниці з Ню Йорку привлащують собі право брати провід у свої руки. Така непродуктивна вузькоглядність не повинна мати місця в нашім громадянстві — в часах кривавих пережиівань нашого народа і коли нас вперто зачіпає питання національного життя або смерти.

Задумане пресове бюро буде зразу удержуватись коштом фондів, узбираних в Ню Йорку й околичних стейтах. Річ очевидна, що розмір його діяльности буде ширшати з ростом самої організації по усій Америці, а тимсамим у міру збільшування фондів.

Наше громадянство мае сумні досвіди з подібного рода організаціями минулих років, коли то несумлінні одиниці цинічно зловжили народне довіря і змарнували в негідний спосіб узбираний національний фонд. Не буде дивно, що так тяжко заведене наше громадянство поспитає: „А хто дасть нам запоруку, що і тим разом не буде ошуканства?" На це можна вже згори відповісти, що склад тимчасового, чи постійного екзекутивного комітету є і буде такий, що увесь загал матиме довіря до нього. В часах загального недовіря ми повинні мати довіря бодай до самих себе, що між нами є ще люди чесні, матеріяльно безінтересовні, котрі є готові присвятити і працю і час для успіху загально-народньої справи.

Отсі виводи не потребують кінчитися спеціяльним апелем до нашого народа. Вони подиктовані потребою сповнити патріотичний обовязок ініціяторів представленої справи — і відповідальністю перед власним сумлінням. Тепер наше громадянство має голос. Нехай дух патріотизму зеднає нас у свідомости морального нашого відродження для добра соборної вільної України. Це нам наказує не тільки національна честь, але й зловіща загроза української нації!

(Статтю висилається до наших національних часописів в Америці та Канаді).

Проф. Андрій Микитяк.

—o—

В СПРАВІ ЗБІРКИ НА ВИСТАВУ.

Голос Читача, поміщений у „Свободі" з дня 30. березня, під заголовком „Пять тисяч доларів задармо", справі Шікаговської Вистави не помагає, а тільки вносить баламуту.

Це писав хіба такий громадянин, котрий єще здалека від наших людей. Я певний, що як у нас так і по інших громадах многі хотять з тим числом „Свободи" і показують, що ті, котрі збирають на Виставу, хочуть заробити по $100. А це до добра не веде й збірки цілком певно не приспішує.

Тепер є безробіття. Багато є добрих людей, котрі без нагороди раді би допомогти збірці на таку важну справу як наша участь у Всесвітній Виставі. І я певний, що ніякі обіцянки і нагороди збірки не збільшать. Бо й без нагород люди збирають те, що в теперішних часах можна зібрати. А які ті часи, то кождий добре знає. Ті, що звикли давати на народні цілі, дуже часто самі тепер голодують. Коли отже збірка не дописує так, як би ми собі того бажали, то тому вивині злі часи.

Свідоміші наші громадяни добре розуміють вагу вистави і радо тій справі помагають без усяких нагород. І тесаме далі робитимуть. Тепер роботи нема. Кождий має більше вільного часу. І знайдуться всюди такі, що збиратимуть на виставу радо, без усякої винагороди.

Дуже добре сталося, що Виставовий Комітет зговорився з нашими запомоговими організаціями і з нашими часописями. Я певний, що наші організації і їх члени не дадуть пропасти тій добрій справі. Збірка йде поволі, але йде. А що буде бракувати, то іміграція дозбирає. Самі члени наших головних організацій не допустять до того, щоби ми не були на виставі в Шікаго.

І. К.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член від. 288 У. Н. Союза в Бетлегем, Па., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $75, котрі стали мені великою поміччю в прикрім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд. Закликаю всіх тих, що ще не є членами У. Н. Союза, щоби якнайскорше вписалися в члени У. Н. Союза, бо там напевно дістануть правдиву поміч.

Василь Мацьків.

ГРАМОТА

ШКОЛА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

складає сердечну подяку:

УПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

ЗА ЗЛОЖЕНИЙ ДАР НА ДОПОМОГУ ПЕРШОМУ ЗІЗДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ ТА МИСТЕЦЬКИХ СИЛ НА ВСЕСВІТНІЙ ВИСТАВІ В ШИКАГО 1933 РОКУ в сумі 15.00 доларів.

Завданням зізду є виведення українського живого мистецтва перед представниками цілого світу на славу й честь України

За Школу Укр. Нац. Танку

В. Авраменко

Ню-Йорк, дня 12-го березня, 1933.

Ті, що поперед жертвували гроші на зізд танцюристів одержать таку грамоту.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОСТОН, МАСС.

З Тарасового свята на Виставу.

Дня 12. березня відправив тутешній парох о. Железівський панахиду по Т. Шевченкови, підчас якої зібрано $4 на допомогу українській виставі в Шікаго.

Ввечер відбувся концерт Шевченка, влаштований нашими діточками під проводом о. Желехівського.

Як гарно було глядіти на галю, на вінки і ясніюче лице Батька Тараса, яке неначе усміхалося, як споглядало на діточий хор, зложений з 50 малих співачок і співаків. По деклямаціях і співах перевели панни Марія Гримаківна і Юстина Смарж збірку на допомогу український участи у Світовій Виставі в Шікаго.

Потім наступили знову співи і прекрасна деклямація панни Доганчуківної.

На Виставу зібрано $10. Гроші відослано до Виставового Комітету.

Б. И.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На дальшу допомогу Шікаговській Виставі.

На протязі останнього тижня вплинули на руки секретаря місцевого Виставового Комітету слідуючі жертви: $50 від української гр. кат. церкви св. Юрія, $15 від Української Громади з Асторії, $10 від односельчан „Золота Липа", і $5 від тов. Жеребецька Любов, яку то квоту зложили на місячних зборах слідуючі члени: В. Бих, П. Бих, Гуменюк і Й. Соловський по $1; а М. Жуковський і Т. Тимків по 50 центів. З розпродажі почтівок, які поробила Українська Виставова Корпорація, прийшло $5, так що загальна зібрана квота виносила $85, які то гроші переслано до Шікага.

При тій нагоді пригадуємо ще раз тим усім організаціям, які дотепер не зложили жадної жертви, що вже крайна пора, щоб сповнити свій громадянський обовязок. Ціла Нюйорська Громада жертвувала на Виставу за ввесь час тільки коло 450 долярів. На ту квоту зложились датки від 15 організацій і кількох бизнесменів. Деж решта організацій, яких начисляємо тут понад 30, деж решта бизнесменів, яких є сотки?

За Український Виставовий Комітет у Ню Йорку:

Д. Галичин, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PHILADELPHIA, PA. GIVES EDUCATION IN PATRIOTISM.

Institute Seeks to Reach 20,000 Ukrainians Here Through 100 Young People.

There is a difference between "Americanization" and "patriotic education," according to Mrs. Valentine Kachmarsky, founder-director of the Ukrainian Institute, which has its headquarters at her home, 819 North Franklin street.

Mrs. Kachmarsky, with the assistance of the Daughters of the American Revolution, the American Legion and other such organizations, is trying to develop "patriotic education" in a group of 100 young people in this city born of Ukrainian parentage, and through them to reach their parents and all the 20,000 Ukrainians here.

"These young persons," Mrs. Karchmarsky explained, "who are high school and college students, have for years been out of place. They are separated from their parents, spiritually, by their desire to become 'Americanized' and are separated from outside social contact because they are "foreigners."

Develop Natural Talents.

"To their parents Americanization seems forgetting and giving up all that they cherished in their native land—their arts, dances, music, customs. And they have taught their children to mistrust the world.

"What we are doing at the Ukrainian Institute is to try to develop in these boys and girls their natural talents, to teach them that they may still embroider the beautiful pieces their mothers do, dance Ukrainian folk dances and still become 'like the American boys and girls,' which is what they all want."

The Ukrainian Institute has no building of its own. The girls meet at each other's houses and sometmes in the Ukrainian halls about the city. By May 1, however, Mrs. Kachmarsky said, they hope to have acquired enough money to establish a permanent headquarters near 23 and Spring Garden streets.

Daughter of Clergyman.

"I believe that those who will make the best American citizens," Mrs. Kachmarsky continued, "are those who are proud of the native gifts they have to offer to their new country. That is what we are striving for in the 20,000 Ukrainians in Philadelphia — to make them happy American citizens who have something to offer and who can take their place in society instead of feeling they are outsiders."

Mrs. Kachmarsky came to Philadelphia from Los Angeles last September to establish a Ukrainian center here. She is the daughter of Rev. J. Woloshuk, formerly of this city, and was born in Ukraine.

A good-fellowship dinner will be held Thursday at the Ukrainian Hall, 847 North Franklin street, with the assistance of Mrs. Horace M. Jones, State chairman of patriotic education of the D. A. R., for the purpose of creating closer relationships between Philadelphia Americans and Ukrainian-Americans.

(Public Ledger, Philadelphia, March 20, 1933).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(16)

© 1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

...чекали наступу на них звірів. Вони сподівалися, що мамути та інші звірі, кинуться вперед на людей, рятуючись від тигрів. Грідлі наказав усім триматися купи так довго, поки буде можна, а коли звірі, переполохані тиграми, кинуться вперед, тоді кождий мусить ратуватися, як сам знає. Ратунок для всіх був лиш один, а це тікати на дерева. Тому всі поволі підходили до дерев, коли там зникали тигри, також збиваючись докупи.

Позаду людей уже шлях був відкритий до дерев, але бігти туди було небезпечно, бо було ще далеко. Люди своїм спокійним відступом стримували ще мамутів від паніки, Та ось мамути почали скорше наступати проти людей, бо тигри вже насіли їх зовсім ззаду. На приказ Грідля Вазири дали сальву зі своїх рушниць. Сильний гук стрілів спинив мамутів та буйволів, але не надовго. Вони кинулися вперед і Вазири почали тікати до дерев.

Вазирів опанував також переполох, коли вони побачили, що проти них сунеться величезна стіна мамутів та буйволів. Вони, тікаючи, кидали свої рушниці, які тепер були до нічого. Білі люди старалися револьверовими стрілами стримати мамутів, щоб дати чорним утекти. Та скоро й білим довелося ратуватись, тікаючи до дерев. Паніка все більше захоплювала мамутів та буйволів і вони тепер бігли вперед, нічого вже не бачучи перед собою.

Грідлі з усеї сили кинувся бігти до найближчого дерева. Його вже почали переганяти бистроногі лосі та інші звірі. А за ним зі страшним шумом важкою стіною бігли мамути. Віддаль між ними та Грідлієм дуже скоро зменшувалась і він уже виразно чув їх важке сопіння. Та ось він не стямився, як опинився перед деревом і вилетів, а не виліз на нього. Першим його ділом було глянути туди, де були Вазири, але тепер там чвалали мамути, а людей не було.